

MALE NOVICE.

Izhajajo vsak torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne. — Posamezne številke 20 v. — Po pošti se list ne pošilja.

Slovensko gledališče v Mariboru.

Dramatično društvo v Mariboru obhaja letos desetletnico svojega obstanka. V življenju naroda je to sicer kratka doba, a v razvoju slovenskega življa v Mariboru pomenja desetletno delovanje Dramatičnega društva izredno važno in častno točko. Znano je, kako so Nemci zatirali in zadrževali vsak korak napredka pri Slovencih. V teh hudih časih boja in ponižanja je izpolnjevalo Dram. društvo nalogo, da je pritegovalo in združevalo vse, zlasti pa nižje sloje Slovencev pri gledališčnih predstavah ter je tako krepilo kohezijo, s katerimi so se držali nekaterniki še Slovenstva.

Z osvojitvijo Maribora po Slovencih pa je bila naloga Dramatičnega društva pravzaprav zaprav izpolnjena. Kajti nova doba se ne more več zadovoljiti z diletantskimi gledališnimi predstavami, nastala je potreba stalnega slovenskega gledališča. Pri zadnjem občnem zboru izvoljeni odbor si je bil tega v svesti in njegov novi predsednik je že tedaj izrecno poudarjal, da bo treba spričo novih razmer, ki so nastale v Mariboru, gledati na to, da Dramatično društvo pomnoži število svojih diletantskih igralcev z igralci po poklicu. To vprašanje je pretresaval odbor v vsaki svojih sej, preden so se pojavili v nekaterih listih neosnovani očitki, češ, da odbor Dramatičnega društva ne misli na napredek bodočega gledališča v Mariboru. Slednjič se je sešla gledališka enketa, v kateri so bili ne samo zastopniki Dram. društva, temveč tudi gospod poverjenik za uk in bogočastje ter zastopniki mesta Maribora, glasbe in drugi prijatelji prosvete. Nastalo je vprašanje, kakšno gledališče naj dobi Maribor prihodnje jesen: ali opero, opereto ali dramo. Najraje bi seveda imeli vse troje, a izkušnje drugih gledališč, tako ljubljanskega, zagrebškega in tržaškega, kakor tudi dejstvo, da bi bilo v tem poznem času, že težko dobiti igralcev in igralk za opero in opereto, so dovedle Dram. društvo do spoznanja, da je prvi korak od diletantskega do pravega gledališča le ta, da vpostavimo za enkrat le dramo ljudske igre s petjem, po možnosti pa tudi opereto. Preskrbljeno je tudi za to, da bo prišla v Maribor šestokrat gostovat ljubljanska in morebiti tudi zagrebška opera.

Tedaj je nastalo tudi vprašanje, kje naj se vršijo predstave, ali v Narodnem domu ali v

mestnem gledališču. Jasno je bilo, da nemško gledališče v slovenskem Mariboru mora prenehati, če se hoče uspešno razvijati slovensko. Dasi je doslej nemško gledališče, ki je last mesta, že staro poslopje, je vendar prevladovalo mnenje, da vzlic temu odgovarja v večji meri zahtevam pravega gledališča nego oder Narodnega doma, ki nam je sicer dobro služil v dobi zatiranja. Zato je Dramatično društvo stopilo v dogovor s predstaviteljem mesta Maribor, z gosp. vladnim kom. dr. Pfeifer-jem, ki je umeval težnje slov. prebivalstva po stalnem gledališču in je odprl vrata doslej nemškega gledališča Slovincem, na drugi strani pa je Dramatično društvo priskočilo bodočemu slovenske mu gledališču s tem na pomoč, da mu bo dalo vso svojo bogato garderobo, dekoracije, arhiv in sploh ves svoj inventar na razpolago. Obejem s temi sklepi pa je dalje Dramatično društvo v Mariboru stopilo že tudi v dogovor z različnimi umetniki in posrečilo se mu je pridobiti kot ravnatelja slovenskega gledališča v Mariboru slovečega igralca in režiserja gospoda Nučiča, ki se je poprijel tega podjetja z vso vnemo in energijo, ki je njemu lastna.

Za naše slovensko gledališče je že pridobljenih s pogodbami več prvovrstnih moških in ženskih umetnikov in smelo trdimo, da se bo slovensko mariborsko gledališče uspešno kosalo z ostalimi jugoslovanskimi gledališči.

Mestno gledališče v Mariboru je sicer, kakor že omenjeno, staro poslopje, a ima tudi svoje prednosti; pred vsem je njegova akustika izredno dobra; tudi prostor za gledalce je precej v redu; marsikatero pomanjkljivost pa so na odru, a vse to se bo dalo popraviti še pred otvoritvijo sezije. Naš znani g. prof. Cotič je radevolje prevzel obnovitev in popravo kulis, a tudi mnogo drugih pridnih rok dela od jutra do večera, da bo gledališče moglo uspevati. Želeti bi bilo, da pridobi mestna uprava v svojo last tudi vso garderobo bivšega nemškega gledališkega ravnatelja in potem imamo vse, česar potrebujemo.

Pa še nekaj moramo omeniti: Dramatično društvo je poskrbelo tudi za to, da se otvori v najkrajšem času dramatična šola pod spretnim vodstvom g. ravnatelja Nučiča. Vsi oni, ki se hočejo posvetiti poklicu igralcev in igralk, bodo imeli tu priložnost izuriti svoje spretnosti, pa tudi diletantje, ki imajo veselje za sodelovanje na odru bodo gotovo radevolje posečali našo dra-

matično šolo. Tako bo preskrbljeno tudi za naraščaj gledališkega osebja v prihodnosti. Posebni oglasi, tihoči se dramatične šole, izidejo v kratkem.

Slovensko gledališče pa ne bo delovalo samo v Mariboru, temveč tudi v Celju in Ptuj, kjer bo vsak teden po enkrat stalno gostovalo. Na ta način bosta tudi ti dve mesti imeli potrebno razvedrilo in duševno hrano.

Pomanjkljivo bi bilo to poročilo, če bi se ne dotaknili tudi vprašanja, kako bo z denarnim stanjem našega slovenskega gledališča. Povedati moramo, da se je to vprašanje pretresavalo vsestransko in po kalkulacijah strokovnjakov smemo reči, da je naše gledališče tudi v tem oziru na pravi poti in se ni treba bati neprijetnih presenečenj.

Tako je torej zaključilo Dramatično društvo v Mariboru svoje desetletno delovanje z važnim korakom od diletantskega do gotovo prvovrstnega stalnega gledališča v Mariboru, Celju in v Ptuj.

Ulična imena v Mariboru.

(Dolge.)

Kasinogasse bi se po predlogu naj zvala „Gledališka ulica“. V tej ulici nikdar ni bilo gledališča in ga tudi danes ni. Gledališče je v

Theatergasse: Odsek predlaga, naj se ta ulica in Luthergasse, ležeča v isti črti, skupaj imenuje „Trubarjeva ulica“. S tem predlogom se ne ujemam. Prusaško-nemški mestni odbor je bil toliko obziren, takten, da je le oni kos te poti, ki drži mimo protestantske cerkve, imenoval Luthergasse, spodnjemu pa, ki leži po celi vzhodni strani ob hišah labudskega škofa, na zahodni ob gledališču pustil ime Theatergasse. Slovenski odbor pa bi ne bil tako obziren? Nekemu ljudstvu moram povedati, da je Trubar bil slovenski Luther. Predlagam, naj se cela ta ulica imenuje „Gledališka ulica“; po Trubarju, ki je kot začetnik slovenskega pisanja tudi vreden spomina, pa se naj imenuje sedanja Windenauerstraße, ki drži do onega mesta, kjer so za Trubarjeve dobe protestantje imeli cerkev in pokopališče.

Rathausplatz: Niti „Rotovski trg“ niti „Županski trg“ mi ne ugaja; prvo je nemško, drugo znači drug pojem. Rathaus je občinska svetovalnica ali krajše svetovalnica. Zato ali „Svetovalniški trg“ ali trg s kakim priimkom.

Schwarzgasse nima imena.

Tegetthoffplatz: Pravzaprav park. Zdi se mi, da označba „Jugoslovanski trg“ v jugoslovanskem mestu nima pravega pomena.

Wiesengasse: Boljše „Na livadi“ nego „Livada“.

Augasse: Loška ulica? Pri pridevniku loški vsaj pri nas vsakdo misli na to, kar raste divje, kar ni cepljeno; n. pr. na loške hruške, dasi se die Au zares zove loka. Vrhu tega danes tu ni več sledu loke.

(Dolge prihodnji.)

Nova ulična imena v Mariboru.

Mariborski mestni sosvet se je v včerajšnji seji posvetoval o novih uličnih imenih v Mariboru. Sprejel se je predlog, da se bodo imenovalle ceste samo tiste ulice, ki vodijo iz mesta v okolico, vse druge dobijo ime ulice. Napise bo izdelala češka tverdka Ježek na Blanskem. Izgotovila bo vse delo v 3—4 mesecih. Ker bo obiskal prestolonaslednik Aleksander začetkom meseca septembra naš Maribor, je mestni sosvet sklenil, da se bodo do tega časa zamenjali nemški napisi ulic, po katerih se bo vozil visoki gost, s slovenskimi napisi. Sklenilo se je prekrstiti: Tegetthoffovo cesto — Aleksandrovo cesto, Bismarkovo v Maistrovo ulico, Evgenovo in Volksgarten ulico v dr. Korošcevo ulico, Grajsko v Slovensko ulico, (katero ime je imela do l. 1876), Gosposka ulica ostane Gosposka ulica, Vrbanjeva, Stolna ulica, Koroška cesta, Glavni trg, Rotovski trg, Grajski trg in Vetrinjska ulica ohranijo svoja stara imena. Kaiser Wilhelmsplatz bo kralja Petra trg, Bergstrasse in Jožefova ulica se bo imenovala že od novega mosta naprej Ruška cesta, na poti proti vzhodu ob Dravi pa Pobrežka cesta, Stolni trg bo odslej Slomškov trg, Sofijin trg pa Trg Svobode, Šilerjeva ulica Gregorčičeva ulica, Kaiserstrasse pa Krekova ulica. O ostalih ulicah se bo mestni svet posvetoval v prihodnji seji.

Stavka v delavnici južne železnici.

Dne 28. julija se je začela okoli 10. ure dopoldne stavka v delavnici južne železnice. Vzrok stavkanja je bil odpust štirih največjih hujskačev na povelje vlade. Poslušajte, kako veleizdajalstvo se je govorilo ob tej priliki. Delavec Gross je strastno hujskal in kalil javni mir, kričal je: „Nieder mit diesen Kreaturen, mit diesen Regierungsknechten und Denuntianten, hinaus mit diesen! Wir verlangen Freiheit, wir verlangen von der Regierung, dass sie gerade soviel Slovenen ausweist, als sie Deutsche ausgowiesen hat! Diese Kreaturen müssen von hier verschwinden!“ Med tem psovanjem so se slišale še opazke: „Pfu Windische, nieder mit den Serben, die Windischen sollen zu den Serben hinunter, dort, wo sie mit Knuten und Bajonetten zur Arbeit getrieben werden, wir brauchen sie nicht!“ Za nas Slovence je bil ta trenutek zelo opasen, ker bali smo se, da nas dejansko napadejo. Prosimo, da nam merodajna oblast pomaga in preišče celo zadevo. Glavni hujskači in kričači so: Stržina, Wohnsiedl, oba Juritscha, Komissar. Piantschitsch, Muster, Fleiss in še mnogo drugih. Dobro bi pač bilo, da bi večkrat obhodile vojaške straže našo delavnico in tako zabranile vsako zbiranje. Najboljše pa, da se imenovane takoj izžene

K čiščenju Maribora.

Mariboru še treba metle. Pomesti bo morala višja oblast. Gdč. pl. Peball, vpokojena nad-

učiteljica, ki stanuje v Schillerjevi ulici št. 4. Ta dama je gonila s pruskim navdušenjem z frankfurtaricami opleten šolsko mladino v izprevodu dne 27. prosinca. Apeliramo na policijski komisarijat ter mestni magistrat, da se ta državnemu ustroju nevarna oseba pošlje prej koslej v objem Nemške Avstrije. Ni škoda pokojnine, katera se ji izplačuje. Marsikdo, ki biva dalje časa v Mariboru, je imel priliko opazovati gdč. Peball pri vseh nemških hujskajočih prireditvah. Dostavljamo še važno pripombo, da biva in šeta samska gdč. Peball po stanovanju 4 sob kuhinje in drugih prostorih. Koliko zaslužnih slovenskih rodbin se mora stiskati v tesnem stanovanju. Samici pripada samo ena soba, če hoče imeti svojo kuharico, jej zadostuje ena soba s kuhinjo.

Pangermanski Peball treba dostaviti potni list brž ko mogoče, ker se ji vsled požrtvovalnega delovanja v prid našim sosedom muči preko mej naše Jugoslavije!

Razne novice.

Vladnega komisarja, gospoda dr. Pfeiferja prihodnji teden od 4. do 6. avgusta ne bo doma.

Osebna vest. S 1. avgustom je bil sprejet v mestno službo v Mariboru živinozdravnik Hugon Hinterlehner.

Shod železničarjev. Danes zvečer ob 6. uri priredi podružnica jugoslovanskih železničarjev v Mariboru shod železničarjev v veliki dvorani Narodnega doma. Vzpred: Poročilo tov. Kejžarja in slučajnosti. Železničarji, udeležite se shoda polnoštevilno.

Francoska misija. Pred nekaj dnevi je došel v Maribor novi zastopnik Francije Capitaine Durringer Henri. Takoj drugi dan je obiskal v Labudski dolini generala Maistra, včeraj pa se je predstavil tukajšnjim poveljstvom, na magistratu dr. Pfeiferju, okrajnemu glavarju dr. Lajnušicu, tudi knezoškofa dr. Napotnika sta francoska častnika posetila. Lient. Kerrien Emanuel se odpelje prihodnji teden nazaj v Zagreb.

Promenadni koncert. V nedeljo, dne 3. avg., promenadni koncert od 11. do 12^{1/2} ure. Svira ob ugodnem vremenu mariborska železničarska godba.

Nova imena celjskih vojašnic. Grajska vojašnica se imenuje sedaj kralja Petra vojašnica in domobranska vojašnica prestolonaslednika Aleksandra. Kedaj bo prekrstila vojaška oblast mariborske vojašnice?

Dravški most. Še pred kratkem ces. kraljevi Maribor je slekel habsburžanski prisilni jopič in oblekel že precej očiščeno svatovsko oblačilo jugoslovanske svobode. Odleteli so po večini dvoglavi orli z zakrivljenimi avstrijskimi kljuni in grabežljivimi kremplji. Le one črne orlovske ptice, ki se zibljejo v skoro nedostopnih višinah javnih poslopij še krilatijo nad mestom. Zupustila sta mestnega parka šetališče bronasti nadvojvoda Ivan in oni: Blagor mu, ki si nas kmete ljubil — Jožef II. Pa je tako tudi pri nas

v Mariboru, da bolj nedolžne iztiravaje in izganjajo, glavne germanške krvoloke pa še puščajo, da se divi lahko javnost vsaj nad njihovimi kovinastimi imeni, čeravno že njih grešne kosti trohniijo nekje na Dunaju. Bodimo kratki in vprašajmo naše nove oblastnike: Kako dolgo se še bo svetil nad dravskim mostom oni medenasti napis: „Kaiser Franz Josef Brücke“. Po tem lepem, širokem in dolgem mostu je največ prometa voznega in osebnega. Napis je prav nizko in bi se dal izlahka odstraniti. Koliko častnikov in vojakov nas je že prosilo, naj podrezamo in opozorimo naš magistrat, ki drži v rokah jugoslovansko metlo, naj bi se usmilil že vendar enkrat dravskega mosta in ga očedil habsburški smrti.

Madžarske mobilizacije v Prekmurju. V Ljutomer došli prekmurški begunci javljajo, da so odredili Madžari mobilizacijo od 18—45 leta. Slovenski fantje in možje nečejo stopiti v rudočo armado, uhajajo čez Muro in pristopajo prekmurški legiji, ki se ustanavlja. Z mobilizacijo so odredili zvešinski boljševiki tudi rekvizicijo žita. Koliko Jugoslaviji dobro došli živil bo zdrknilo v madjarsko malho, ako ne bomo začeli pravočasno z rešilno okupacijo Prekmurja.

Madžarske boljševike klestijo Romuni ob reki Tisi, da je joj! Umikajo se v največjem neredu, pustivši v rumunskih rokah veliko ujetnikov, topov, strojnic in metalcev min. En del teh tolp je celo utonil v Tisi. Od severne strani jo pritiskajo na Madžare Čehoslovaki.

Madžarski boljševiki prodajajo krono sv. Štefana. Madžarska boljševiška vlada je pozvala iz Monakovega v Pešto znanega trgovca s stari-nami E. B. in mu ponudila na prodaj razne dragocenosti, med njimi tudi krono sv. Štefana. Ta krona je baje stara tisoč let, a umetniška znamenitost to ni. Zato je trgovec odklonil njen nakup in priporočal, naj bi se krono prodalo na javni dražbi. Boljševiki so izjavili, da se prav radi odločijo za javno dražbo samo, ako se jim zasigura, da bodo za sveto ogrsko krono dobili približno stotisoč frankov v francoski ali švicarski valutí.

Demobilizacija Angleške. Churchill se je izjavil, da je Angleška že odpustila nad 3 milijone častnikov in moštva. Povprečno demobilizirajo vsaki dan 5—6000 mož. Angleška armada bo kmalu obstojala iz samih prostovoljcev, katerih se javlja tedensko 4—5 tisoč, da prekosljej odpravi prisiljeno službovanje.

Proste vožnje za invalide. Vojuim invalidom je dovoljeno brezplačno potovanje po vsej kraljevini. Železniške postaje jim bodo izdajale brezplačne vozne listke, katerih račun bo poravnalo ministrstvo za socialno oskrbo.

Ustavitev izplačevanja kuponov vseh avstrijskih obveznic in zadolžnic. Ministrstvo financ, generalno ravnateljstvo državnih dolgov v Beogradu, je z odlokom z dne 25. julija 1919, broj 702, zaukazalo, da se takoj ustavi izplačevanje kuponov kakor tudi obresti od amortizovanih obljacij vseh predvojnih in vojnih dolgov bivše Av-

stro-Ogrske, dokler se ta zadeva o dolgovih mednarodno pravno ne odloči.

Tatvina. Pri neki hišni preiskavi v bližini Maribora se je pri zločincu našlo perilo in sicer žepni robci z črkami K. L. in številko 6, potem obrisalniki in servijeti s črkami J. L. ali L. J. Lastnik tega blaga naj se oglasi pri orožniški postaji na Teznu pri Mariboru, da se izsledijo storilci.

Leitersberg. Prodaja živil za občino Leitersberg se nahaja od 1. avgusta naprej v trgovini gosp. Leopolda Paluč, trgovca v Mariboru, Tegetthoffova ulica 71, za dalja od mesta stanujoče prebivalce pa pri trgovcu Josipu Perko v Leitersbergu. Oddaja živil je vsak četrtek.

V larenini dne 10. avgusta po večernicah uprizorijo dijaki iz Maribora igro: „Zloba in zvestoba“. Vse domačine in sosede vabimo k obilni udeležbi. Natančnejši spored v prihodnji številki.

Slikarski mojstri v Mariboru se opozarjajo na tozadevni inserat v današnji številki.

Junaški major Poljanec od mariborskega dragonskega polka ima slugo, ki je Nemeč od pet do glave. To je prava jugoslovanska posebnost, da ima jugoslovanski častnik trdega Nemca za slugo.

Samo narodno zastavo in nobene druge morajo razobesiti po sklepu ministrskega sklepa vsi državni in javni uradi ob priliki državnih praznikov in narodnih svečanosti. Privatni zavodi in privatne hiše pa smejo razobešati zastave po svoji volji in izbiri.

Visokošolci, strokovne učiteljice za gospodinjstvo, šivanje, glasbo (glasovir) in moderne jezike se opozarjajo na razpis ptuškega mestnega urada v Uradnem listu št. 120, str. 426.

Med dr. Vilko Marin

zdravnik za telesne poškodbe, spolne in ženske bolezni, ordinira vsak dan od 11.—12. in od 14.—16. (2.—4) ure v Elizabetini ulici šte. 15, Maribor, Telefon 205.

SUKANEC

(cvirn)

1 klopčič, (špula) 366 m
črn št. 24, 30, 36
bel št. 10, 16, 24, 30, 36
1 klopčič . . . K 6.—
1 ducat . . . K 69.—

Kom skladišče

ALOJZIJ GNIUŠEK,

Maribor, Glavni trg št. 6.

Trgovci znaten popust

Obleke

od preproste do vsakovrstne najfinejše, domače, dobro in vestno delo, vsake velikosti, izborne kakovosti izdeluje točno in solidno ter prodaja

ALOJZIJ ARBEITER,

Maribor, Dravska ulica št. 15,
(pri starem mostu). 719

Prima svinjska mast,

suho meso,

klobase,

fižol,

pražen ječmen,

ala „Kneip“ kavin

.. nadomestek ..

Prodaja na drobno in debelo

Prva slavenska tvornica suho-

..: mesnate robe in masti ..:

Jovo G. Gović

Nova Gradiska.

Podružnica Maribor,

Glavni trg št. 21. 1412—135—226

250 kron nagrade

dam tistemu, ki mi preskrbi ali odstopi boljše stanovanje s 3—4 sobami, kuhinjo in potrebnimi shrambami v Mariboru. Ponudbe pod „250 K nagrade“ na upravnishтво tega lista. 205—1411—134

Obrtni pomočnik, se sprejme na stanovanje in hrano. Duhač ulica št. 7, Maribor. 137

Strešno popravilo in drugo vsakovrstno zidarsko delo prevzame zidarski mojster Alojz Pekljar, Krčevina pri Mariboru, dobi se tudi strešna opeka. 136

Gostilna pri „**SOLNCU**“ E. F. Bibič v Pekrah v nedeljo, dne 3. avgusta 1919

VELIKI KONCERT

VRHODOLSKE GODBE.

Šaljiva pošta. — Konfeti.

Začetek ob 15. uri.

Vstop 2 K.

Izborna nova in stara pekrska, ljutomerska in bizeljska vina, topla in mrzla jedila.

„V LA LANGER“, LJUDSKI VRT.

V nedeljo, dne 3. avgusta od 15. do 20. ure

VRTNI KONCERT

Proizvaja I. mariborsko delavsko tamburaško društvo „Edinost“. Vstop prost!

J. Gerlušnik.

Oznanila Union-Propagande, Maribor.

POZOR!

Naznanjam uljudno p. n. občinstvu, da sem s 15. julijem otvoril prvo in edino slovensko oblastveno koncesionirano

POSREDOVALNICO

za obrat z zemljišči: nakup in prodaja posestev, hipotečna posojila itd.

K. TROHA

samo Tegetthfova cesta št. 30 pritličje.

1410—133

NAZNANILO.

Zadruga slikarjev in pleskarjev itd. v Mariboru prosi p. n. člane, da pridejo zanesljivo na

ZBOROVANJE.

Kraj zborovanja:

V nedeljo, dne 3. avgusta 1919 ob 9. uri predpoldne v restavraciji „Maribor“, Grajski trg št. 1, v zadnji dvorani. 138

Zapisnikar:

Mihael Srtrohmeyer.

Načelnik:

Gustav Philipp.